

ΟΔΗΓΙΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Παράδειγμα: Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland

1. Έρευνα (πριν την έναρξη της μετάφρασης)

Ο μεταφραστής οφείλει να ερευνήσει το νομικό, ιστορικό και θεσμικό πλαίσιο του κειμένου πριν ξεκινήσει τη μετάφραση. Αυτό διασφαλίζει ορθότητα, συνέπεια και θεσμική επάρκεια.

Τι πρέπει να ερευνηθεί:

Το είδος και η ισχύς του κειμένου

- Το *Grundgesetz* δεν είναι «νόμος» με τη στενή έννοια, αλλά θεμελιώδης νόμος με συνταγματική ισχύ.
- Ο μεταφραστής πρέπει να γνωρίζει ότι πρόκειται για ισχύον Σύνταγμα της Γερμανίας από το 1949.

Η ιστορική συγκυρία

- Συντάχθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο από τον *Parlamentarischer Rat* υπό συμμαχική εποπτεία.
- Η γνώση του ιστορικού πλαισίου (1948–1949) βοηθά στην κατανόηση όρων όπως *Einheit und Freiheit Deutschlands* (ενότητα και ελευθερία της Γερμανίας).

Η νομική ορολογία σε επίσημες μεταφράσεις

- Ο μεταφραστής πρέπει να συμβουλευθεί:
 - την επίσημη αγγλική μετάφραση του Grundgesetz (Bundeszentrale für politische Bildung),
 - ελληνικές εκδόσεις ή επιστημονικές μεταφράσεις συνταγματικών αποσπασμάτων,
 - νομικά λεξικά (π.χ. *Duden Rechtschreibung*, *Beck Rechtswörterbuch*, *Ελληνογερμανικό Λεξικό Νομικών Όρων*).

Σύγκριση με το ελληνικό Σύνταγμα

Όχι για «προσαρμογή» αλλά για αντιπαραβολή της νομικής δομής και φρασεολογίας (π.χ. «Άρθρο 1 – Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια»).

Σκοπός: εντοπισμός λειτουργικών ισοδυναμιών και αποφυγή παρερμηνειών.

Καθορισμός μεταφραστικής στρατηγικής

- Θα ακολουθηθεί κυριολεκτική-νομική μετάφραση ή ερμηνευτική με νομική ακρίβεια;
- Πρέπει να υπάρχει λεξιλογική συνέπεια σε ολόκληρο το κείμενο.

Έλεγχος των συνταγματικών ορισμών και της δομής του κειμένου

- Ο μεταφραστής οφείλει να γνωρίζει πώς αποδίδονται οι θεσμικοί τίτλοι (*Präambel, Grundrechte, Artikel, Absatz*) στην ελληνική νομική ορολογία.

2. Ύφος και τόνος

- Χρησιμοποιούμε **επίσημο, θεσμικό και νομικό ύφος**.
- Αποφεύγουμε εκφράσεις της καθομιλουμένης ή περιφραστικές αποδόσεις.
- Κάθε πρόταση πρέπει να αποπνέει **αυθεντία και ακρίβεια**.

✗ **Λάθος:** «Το Σύνταγμα γράφτηκε στη Βόννη.»

✓ **Σωστό:** «Το Σύνταγμα συντάχθηκε και δημοσιεύθηκε στη Βόννη.»

3. Θεσμική ορολογία

Γερμανικός όρος	Ορθή ελληνική απόδοση	Παρατήρηση
Parlamentarischer Rat	Κοινοβουλευτικό Συμβούλιο	Όχι «Βουλή»
Grundgesetz	Θεμελιώδης Νόμος / Σύνταγμα	Αποφεύγεται «Νόμος βάσης»
Bundesrepublik Deutschland	Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας	Επίσημος τίτλος
Artikel	Άρθρο	Χρήση ελληνικής νομικής αρίθμησης

4. Νομικές έννοιες

Οι έννοιες έχουν συγκεκριμένο φιλοσοφικό περιεχόμενο — δεν αποδίδονται ελεύθερα.

Γερμανικά	Ελληνικά	Σχόλιο
Menschenwürde	Ανθρώπινη αξιοπρέπεια	Κεντρική αρχή του Συντάγματος
verfassungsmäßige Ordnung	Συνταγματική τάξη	Όχι «πολιτική τάξη»
unveräußerliche Menschenrechte	Αναπαλλοτρίωτα ανθρώπινα δικαιώματα	Εναλλακτικά: μη εκχωρήσιμα
Sittengesetz	Ηθικός νόμος	Όχι «νόμος της ηθικής»

5. Συντακτική συνέπεια

- Διατηρούμε την **παθητική και ονοματική δομή** όπου απαιτείται.
- Εξασφαλίζουμε **σαφήνεια και ομοιογένεια**.

✗ **Λάθος:** «Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια δεν πρέπει να παραβιάζεται.»

✓ **Σωστό:** «Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη.»

6. Ορολογική σταθερότητα

- Ο ίδιος όρος αποδίδεται **πάντα με την ίδια ελληνική λέξη**.
 - *Freiheit der Person* → **ελευθερία του ατόμου** (όχι εναλλαγή με *προσωπική ελευθερία*).
- Προσοχή στη χρήση των νομικών ρημάτων:
 - *ist verpflichtet* → **υποχρεούται ή είναι υποχρεωμένος**, όχι *πρέπει να*.

7. Απαγόρευση διακρίσεων (Άρθρο 3)

- Οι φράσεις περί ισότητας και μη διάκρισης πρέπει να είναι **ακριβείς και ουδέτερες**.

✗ **Λάθος:** «Άνδρες και γυναίκες είναι ίσοι.»

✓ **Σωστό:** «Άνδρες και γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα.»

✗ **Λάθος:** «Δεν πρέπει να κάνει διάκριση κανείς...»

✓ **Σωστό:** «Κανείς δεν επιτρέπεται να υφίσταται διάκριση λόγω...»

8. Ιστορική πιστότητα

- Οι τόποι και ημερομηνίες (π.χ. *Bonn am Rhein, 23. Mai 1949*) **δεν μεταφράζονται ή παραλείπονται.**
- Αποτελούν τμήμα της **συντακτικής πράξης ίδρυσης** του κράτους.

9. Λειτουργική ισοδυναμία

- Η μετάφραση πρέπει να **μεταφέρει τη νομική λειτουργία του κειμένου** στο ελληνικό δίκαιο, χωρίς να αλλάζει το νόημα.
- Δεν προσαρμόζουμε στις ελληνικές συνταγματικές διατυπώσεις — σεβόμαστε το γερμανικό πλαίσιο.

■ Υπόδειγμα ορθής φράσης:

«Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Ο σεβασμός και η προστασία της αποτελεί υποχρέωση κάθε κρατικής εξουσίας.»

■ Αντίθετα, μη αποδεκτή απόδοση:

«Πρέπει να σέβονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια οι αρχές.»